

Redaksjonskomiteens innstilling til prinsipp- program

Redaksjonskomiteens medlemmer:

Gaute Børstad Skjervø, SST og Trøndelag, leder

Ingrid Tønseth Myhr, Innlandet

Fredrik Sørli, Vestfold og Telemark

Embla Sofie Kristensen Sørensen, Nordland

Nicklas Simonsen, Troms og Finnmark

Nimrah Ramzan, Viken

Christian Hetty, Rogaland

Eirin Kristin Kjær, sekretær

16.10.20, Oslo

1. SAMFUNNSANALYSE

F1

Linjenummer: 2

Type endring: Flytte.

Endring: Plassere visjonen fra 180- 182 helt øverst.

F2

Linjenummer: 2

Type endring: Tillegg. Ny underoverskrift.

Endring: "Historisk skjebnetid"

F3

Linjenummer: 7

Type endring: Endre til.

Endring: Erstatte "vi" med "verdenssamfunnet"

F4

Linjenummer: 27

Type endring: Tillegg. Ny underoverskrift.

Endring: "Politikkens betydning"

F5

Linjenummer: 46

Type endring: Stryke

Endring: Stryke "overnasjonale og".

F6

Linjenummer: 47

Type endring: Endre til.

Endring: Fra "proteksjonistiske krefter" til "proteksjonistiske og nasjonalistiske krefter"

F7

Linjenummer: 92

Type endring: Tillegg. Ny underskrift.

Endring: "Ulikhetskrise og klimakrise - vår tids største utfordringer"

F8

Linjenummer: 99-102

Type endring: Endre til.

Endring: "Når ulikheten i økonomien øker, truer det selve fundamentet for det samfunnet vi tror på. Tilliten mellom folk svekkes, makt konsentreres på færre hender og lokalsamfunnene opplever mer urolighet enn noen gang. Dette fører igjen til at verdensøkonomien blir mer ustabil. Som en konsekvens av dette svekkes det fellesskapet vår bevegelse har bygd. Forskjellene mellom folk fører til dårligere helse. Usunne vaner og begrenset tilgang på viktige helsetjenester, skaper en opplevelse av færre muligheter. Ulikhet gjør mennesker ufrie."

F9

Linjenummer: 110

Type endring: Tillegg. Nye avsnitt.

Endring: "Utbruddet av covid-19 har belyst flere viktige debatter om rettferdig fordeling, viktigheten av å ha et sterkt offentlig helsevesen for alle, og at vi har et trygt arbeidsliv for arbeidstakerne. De med lavest inntekt har stått igjen med regningen gjennom økte utgifter, samtidig som de rikeste har fått skattelett. Dette øker forskjellene og svekker fellesskapet.

I landene rundt oss har behandling og sykehusopphold for de smittede vært en luksus ikke alle har råd til og de rikeste har fått det beste behandlingstilbudet. Heldigvis har det ikke vært sånn i Norge. Dette understreker viktigheten av et sterkt offentlig helsevesen som er klare til å ta imot alle uavhengig av inntekt når man trenger det.

Den globale pandemien tidlig på 2020-tallet, har ført til at flere mennesker enn på lang tid har stått og står uten jobb. Det er en viktig verdi for den enkelte å ha en jobb å gå til, samtidig som det er et gode for samfunnet med høy sysselsettingsgrad."

F10

Linjenummer: 129

Type endring: Tillegg. Ny underoverskrift.

Endring: "Demokratiet under angrep"

F11

Linjenummer: 139-158

Type endring: Endre til.

Endring: "Høyre radikale og høyreekstreme krefter og ideer har fått vind i seilene etter flere år med negativ utvikling for menneskeverdet og demokratiet. I Norge har dette særlig vist seg i årene som har fulgt siden terrorangrepet mot AUF og Arbeiderpartiet 22. juli 2011. Måten norsk offentlighet så raskt etter angrepene lot debatten omhandle beredskapsspørsmål, ytringsfrihetens rammer og trykkokerteorien, gjorde at et ordentlig oppgjør med ideene som førte til terroren aldri kom. I årene etter angrepet er heller ikke driverne bak høyre radikale og høyreekstreme ideer ordentlig debattert og forsøkt stilt til ansvar. I stedet dras det politiske landskapet mot ytre høyre. Grensene for hva som er greit å si om sine medmennesker, men også om hele folkegrupper, utvides. Utsagn og til dels hatefulle ytringer mot minoriteter normaliseres og ufarliggjøres. Også etter terrorangrepet mot Al Noor-moskeen i Bærum høsten 2019 ble vi påminnet at disse ideene lever blant oss og fortsetter å true tryggheten og sikkerheten til tydelige motstemmer mot rasisme og ikke minst særlig utsatte minoriteter.

Samtidig ser vi også at de samme trendene gjør seg gjeldende over hele verden. Stor økonomisk ulikhet, høy arbeidsledighet og nasjonale eller globale kriser øker faren for splittelser mellom folk. Ekstreme politikere og samfunnsstemmer bærer bensin på bålet, og vender sitt hat mot uskyldige mennesker. I tillegg vet vi at internett bidrar til å spre konspirasjonsteorier og hatefulle ideer raskt over hele verden. Sammen utgjør dette en stor potensiell fare mot demokratiet og uskyldige menneskers liv. De høyreekstreme terrorangrepene mot muslimer i Christchurch, New Zealand, angrepene mot amerikanske muslimer og jøder og flere andre grove voldshandlinger verden over, begås av mennesker som deler et farlig konspiratorisk og høyreekstremt verdensbilde. Når meningsbærende stemmer nærer opp under det samme hatet mot minoriteter og politiske motstandere, er det grunn til bekymring. Det er et udiskutabelt faktum at fremveksten av høyre radikale og høyreekstreme ideer truer mennesker over hele verden, og i mange land selve demokratiets fundament.

Heldigvis vet man at motkreftene mot disse hatefulle ideene finnes. Tydelige motkrefter er avgjørende for demokratiet, og er livsviktig for de menneskene det gjelder. Fascismens gjenoppståelse er i seg selv en direkte trussel mot særlig jøders og muslimers trygghet. Det er et tydelig behov at samfunnet slår ring om jødiske og muslimske minoriteter, og verner om disses rett til full frihet og deltakelse i demokratiet.

F12

Linjenummer: 159

Type endring: Tillegg. Ny underoverskrift.

Endring: "Felleskapets kraft"

F13

Linjenummer: 160-177

Type endring: Endre til.

Endring: "Sosialdemokratiet har skapt det norske velferdssamfunnet, og har siden starten arbeidet for en mer rettferdig verden. I sentrum av sosialdemokratiets kamp for enkeltmenneskers frihet, har arbeidet med sterke fellesskap og demokratisk styring stått. Siden de første streikene og politiske massemøtene ble holdt, har arbeiderbevegelsen og sosialdemokratiet visst at nye utfordringer og kamper vil komme. På samme måte står verdenssamfunnet også i vår tid overfor kjente og ukjente oppgaver av forskjellige størrelser. Ingen av oss vet hvordan fremtiden vil se ut, men vi kan si noe om hvordan vi vil at den skal bli.

I dag står vår verden overfor klimakrisa, en global ulikhetskrise og en rekke alvorlige angrep mot demokratiet som igjen vil ha svært alvorlige konsekvenser for mennesker verden over. Globalisering, automatisering, digitalisering og raskt eskalerende teknologiutvikling byr på store muligheter, men også nye utfordringer som vil kreve egne politiske svar. Likevel kan vi med sikkerhet si at vårt middel for å løse disse utfordringene er sosialdemokratiet. Uten fellesskapets kraft vil disse utfordringene kunne bli for mange og for store, i vår tid som i tidligere tider må enkeltmennesker stå sammen for å skape en bedre verden.

AUFs rolle skal aldri være å si at ansvaret vi har fått er for stort til å bære. På samme måte som våre kamerater før oss har vunnet kamper som har føltes umulige, er det dagens AUFeers plikt å vise at vår bevegelse ikke lar seg stoppe. Gjennom vår klokkeklare tro på sosialdemokratiet vil vi overlate en mer rettferdig og bærekraftig verden til våre etterkommere enn den vi selv har arvet, og slik sikre en bedre framtid for alle."

2. AUFs PRINSIPPER

2.1. Grunnsyn

F14

Linjenummer: 180-182

Type endring: Endre til.

Endring: "AUFs visjon er at enkeltmennesker sammen skaper et fritt og rettferdig samfunn, hvor klodens tåleevne settes foran kapitalistisk vekst, fellesskap foran forskjeller og menneskelige verdier foran materiell velstand"

F15

Linjenummer: 180-182

Type endring: Flytte. (obs samme forslag som F1)

Endring: Visjonen (180-182) flyttes til linje 2.

F16

Linjenummer: 196

Type endring: Tillegg. Nye setninger etter punktum.

Endring: "For AUF er det avgjørende at alle mennesker skal ha muligheten til å bli den beste utgaven av seg selv, å oppleve mestringsfølelse, selvrealisering og skape seg et godt liv. Dette forutsetter at enkeltmenneskene oppnår full frihet."

F17

Linjenummer: 209

Type endring: Tillegg. Nytt avsnitt.

Endring: "Vi er sosialdemokrater fordi vi mener de store politiske endringene skal skje gjennom reformer der folk gjennom demokratiet endrer samfunnet til det bedre. De store endringene i folks hverdag har blitt skapt av mennesker som bruker de politiske systemene til å gjøre verden bedre. I den situasjonen som vår generasjon nå står overfor er vi avhengig av å folkelig tilsutning til de store reformene. Dette kan ikke skje gjennom en revolusjon, men må komme som et resultat av demokratiske prosesser og beslutninger. "

F18

Linjenummer: 228

Type endring: Tillegg. Ny setning før "Vi er..."

Endring: "AUF er en del av den internasjonale arbeiderbevegelsen. Vi er det norske leddet i det verdensomspennende sosialdemokratiske fellesskapet."

F19

Linjenummer: 233

Type endring: Tillegg. Ny setning etter "... av hverandre."

Endring: "AUFs solidaritet begrenser seg ikke til klasse eller kultur."

2.2. Økonomi

F20

Linjenummer: 253

Type endring: Tillegg. Nye ord mellom "...men at..." og "...markedet tjener..."

Endring: "det demokratiske styrte, og politisk regulerte"

2.2.1. Bærekraftig økonomisk system

F21

Linjenummer: 256

Type endring: Stryke gjentakelse.

Endring: stryke setninga "Bærekraftig økonomisk system"

F22

Linjenummer: 263-266

Type endring: Endre setninga til.

Endring: "Samfunnets og økonomiens mål må være at all vekst skal være så bærekraftig som mulig og verdiskapning basert på dagens ødeleggende ressursbruk stoppes. I det bærekraftige samfunnet må klodens tåleevne og livskvalitet for mennesker legges til grunn."

2.2.2. Arbeid

F23

Linjenummer: 272

Type endring: Endre til.

Endring: Endre "et godt økonomisk grunnlag" til "trygg økonomi"

F24

Linjenummer: 273

Type endring: Tillegg.

Endring: Legg til "fulle" foran "frihet"

2.2.3. Retningsgivende næringspolitikk

F25

Linjenummer: 295-308

Type endring: Endre til.

Endring: " 2.2.3. Norsk industri og næringsliv i front

Den grønne utviklinga norsk økonomi står foran må være bygget på prinsippet om rettferdig omstilling. En rettferdig omstilling handler om trygghet for jobb, inntekt og velferd for alle. For å oppnå en rettferdig utvikling og omstilling trengs en retningsgivende sosialdemokratisk nærings- og industripolitikk.

Norsk natur i kombinasjon med den høye produktiviteten i arbeidslivet og tilgangen til råvarer, utgjør sammen gode forutsetninger for nye industrieventyr. Disse forutsetningene må ivaretas for fremtidig vekst innenfor industrien. Vi ønsker at norske fagarbeidere skal kunne bruke sin kompetanse for å skape nye arbeidsplasser.

I skogbruket finnes det et stort potensial for å skape jobber og at Norge skal bli verdensledende på bioøkonomi. Dette gjelder både på forskning og teknologi knyttet til dette området og at det skal innføres mer i landbruket. Det skal også anvendes når det offentlige bygger nye bygg, samt at det foredles hjemme i Norge i stedet for at det transporteres ut.

Naturgitte forhold langs kysten gir oss et fortrinn som sjøfarts- og sjømatnasjon. Rene hav og stor tilgang på marine ressurser gir oss store muligheter. Nye marine næringer og konvensjonelt fiskeri og havbruk er viktige nøkkelfaktorer for å skape mer aktivitet, og bidra til å dekke verdens matbehov. Ressursforvaltningen må baseres på oppdatert kunnskap og bærekraft, for å sikre fremtidige generasjoners tilgang på våre ressurser. Aktivitet på havet og aktivitet på landsiden går hånd i hånd. Aktiviteten på landsiden må gis bedre rammebetingelser, og vi må fortsette å ha en streng politisk holdning til leverings- og bearbeidingsplikten. Derfor mener AUF det er et viktig prinsipp at Norges marine ressurser eies av folket, og ikke av noen få rike hender.

Mineralnæringen har stort potensial for å skape fremtidens arbeidsplasser, og en bærekraftig norsk mineralnæring vil gi ringvirkninger over hele landet. Redusert klimapåvirkning, mer effektiv ressursutnyttelse og økt bruk av restmineraler er ikke bare viktig for klimaet, men også for fremtidens arbeidsplasser. Norske ressurser og norsk bearbeiding av ressurser spiller en nøkkelrolle i det grønne skiftet, og er viktige forutsetninger for økt norsk fastlandseksport.

Hvis markedet alene kunne gitt oss det grønne skiftet, ville vi vært der allerede. AUF ønsker en sterk offentlig satsing på å bygge industrien for framtida. Vi må legge bort ideen om at staten skal være passiv og næringsnøytral. Både næringslivet og staten tjener på et tettere samarbeid, der staten bidrar med tydelig politisk retning og næringslivet bidrar med sin verdensledende kunnskap. Våre prinsipper for nærings- og industripolitikken er at den skal komme hele landet til gode. Når staten gjør større investeringer, øker eierandelene sine og bidrar med risikoavlastning for næringslivet, må også industrien bidra til fellesskapets økonomi. Norsk industri er avgjørende i det grønne skiftet, og må sikres forutsigbarhet. Norske ressurser må eies av den norske stat. AUF er prinsipielle motstandere av salg av Norge.”

2.2.4. Skatter og avgifter

F26

Linjenummer: 337

Type endring: Tillegg. Nye setninger.

Endring: “Innenfor eksempelvis klima- og miljøfeltet, bør avgifter tilpasses næringsliv og forbruk slik at vekst vris i en mer bærekraftig retning. Disse avgiftene skal som hovedregel komme fellesskapet til gode i form av enten kontantutbetalinger eller sektorvise tilskuddsfond.”

2.3. Makt og ulikhet

2.3.1. Velferdsstaten

2.3.2. Lik rett til utdanning

F27

Linjenummer: 392

Type endring: Tillegg. Nye setninger etter "...utdanning man får."

Endring: "Derfor er det også av svært stor betydning at alle norske skoleelever får tilgang på en gratis, offentlig fellesskole. I vår fellesskole skal elevens beste bestandig være det viktigste. Kommersielle aktører har ingen plass i den norske fellesskolen. Private skoler bør kun unntaksvis være et supplement til den offentlige fellesskolen, og skal følge samme krav til kompetanse og oppfølging som den offentlige skolen.

F28

Linjenummer 392

Type endring: Flytte. eksisterende tekst blir nytt avsnitt.

Endring: fra og med "Målet med fellesskolen..." blir et nytt avsnitt

F29

Linjenummer: 401

Type endring: Tillegg. Nytt avsnitt.

Endring: "Den norske skolen må alltid tilstrebe å være tilpasset dagens og morgendagens tidsalder, og hjelpemidler, pensum og pedagogiske metoder må tilpasses hver enkelt elevs beste. Skolen skal tilby alle elever muligheten til å lykkes, og til å bli den beste utgaven av seg selv. Skoleløpet må derfor i større grad legge opp til å praktisk læring og muligheter til kreativ utfoldelse i alle aldersgrupper. Skolen må også basere seg på en gjensidig tillit mellom samfunnet, skolen, skolens ansatte og elevene. Lærerne skal få tillit til å rendyrke sin rolle som fagpersoner, og elevene skal gis tillit og ansvar."

F30

Linjenummer: 406

Type endring: Tillegg. Ny setning mellom "...for alle elever." og "Fagutdanning..."

Endring: "Det skal være et grunnleggende prinsipp i den norske fellesskolen at alle har rett til å fullføre sin utdanning, enten om det er yrkesfag eller studieforberedende."

F31

Linjenummer: 408

Type endring: Flytte.

Endring: Delkapittel "2.3.6 Arbeidernes makt og trygghet på arbeidsplassen" flyttes til linje 408 og blir nytt delkapittel 2.3.3. Dette gir også følger for de påfølgende delkapitlene og må justeres.

2.3.3. By og land

F32

Linjenummer: 418

Type endring: Tillegg. Nytt avsnitt.

Endring: "Sentralisering av makt og ressurser er negativt for et Norge der by og land går hand i hand. Fraflytting av distriktene, forfordeling av offentlige arbeidsplasser og tjenestetilbud og politisk styrt sentralisering må motvirkes. Nasjonal transportplanlegging, velferdsstatens utbredelse og næringspolitikken må innrettes etter en forståelse av at det er ønskelig at det skal bo folk i hele landet, fra nord til sør og fra øst til vest.

F33

Linjenummer: 421

Type endring: Tillegg. Legge til etter "... reindrift"

Endring: "...er hjørnesteiner i det norske samfunnet og må gis høy politisk prioritet."

F34

Linjenummer: 430

Type endring: Tillegg. Ny setning.

Tilleggsforslag: "Hvis interessekonflikter oppstår i kryssningen om å bevare rovdyrbestanden vår og ha en sunn beitedrift, bør målet om et levelig landbruk veie tyngst."

DISSENS - mindretallet ved Nimrah Ramzan, Fredrik Sørli og Christian Hetty.

Ønsker ikke å legge til F34.

2.3.4. Likestilling og feminisme

F35

Linjenummer: 432

Type endring: Endre til.

Endring: Endre navn på delkapittel til "Feminisme, antirasisme og inkludering"

F36

Linjenummer: 446

Type endring: Tillegg. Nytt avsnitt.

Endring: "Sosialdemokratiet skal jobbe for at alle får redskapene og tilretteleggingen til å leve frie liv uten frykt for mobbing, vold og utestenging på grunn av at du er den du er. Et av våre største mål skal være å inkludere flere i samfunnet. Dette innebærer også å kjempe mot alle former for diskriminering og forsøk på å innskrenke menneskers levemåte."

F37

Linjenummer: 450

Type endring: Tillegg. Ny setning etter "...bekjempes."

Endring: "Kvinneres rett til å bestemme over egen kropp skal alltid veie tyngst, og AUF mener på prinsipielt grunnlag at forslag som juridisk abort svekker denne retten."

F38

Linjenummer: 453

Type endring: Tillegg. Nytt avsnitt.

Endring: "AUF ser den åpenbare egenverdien i åpne, mangfoldige samfunn. Rike land som Norge har plass, men også behov for mennesker med forskjellig bakgrunn. Det norske samfunnet må bygges på forståelsen av at det mangfoldige Norge styrker vårt fellesskap og beriker vårt samfunn. Samtidig er det avgjørende at alle mennesker i Norge får det samme tilbudet om språkopplæring, en god fellesskole og muligheten til å delta i arbeidslivet. Sterke mangfoldige fellesskap er et gode for Norge og er med på å gjøre Norge til et mer åpent og inkluderende samfunn."

F39

Linjenummer: 460

Type endring: Tillegg. Nytt delkapittel.

Endring: "2.3.5 Alle fortjener retten til en god helse

Det norske helsevesenet er under press fra sterke høyrekrefter som ønsker privatisering og en helsepolitikk styrt av markedstenkning. Dette er noe som vil skape større forskjeller mellom de som har råd til å kjøpe seg et fortrinn i helsekøen, og de som ikke har det. AUF mener at det offentlige skal ha ansvaret for å drive helsepolitikken, og vi vil kjempe mot enhver reform som ønsker å privatisere helsevesenet. Det norske helsevesenet skal være eid av det offentlige og være tilgjengelig for alle.

Mennesker som av forskjellige årsaker sliter med rusavhengighet skal ikke straffes, men ha rett på det samme gode offentlige helsetilbudet som alle andre. Det er nødvendig å erkjenne at samfunnet har sviktet rusavhengige og deres familier i mange år. Rusavhengighet er en lidelse, ikke en forbrytelse. Derfor mener AUF det er behov for en velferds- og rusreform der rusavhengiges levkår, boforhold og brukermedvirkning settes i sentrum.

Den negative økningen i antallet mennesker som sliter med sin psykiske helse, møtes ikke av en tilsvarende økning i tilbud om oppfølging og behandling. Det er et samfunnsproblem at mennesker som sliter psykisk ikke får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Helsevesenet har stort forbedringspotensial når det kommer til psykisk helse, og her må velferdsstaten bidra. Det er viktig at vi i årene som kommer prioriterer unges psykiske helse, og at vi sørger for at hjelpen kommer raskt nok.

Prinsippet om at helsetilbudet skal være gratis må være førende i vår politikk. Alle deler av kroppen skal dekkes av folketrygden. Størrelsen på lommeboka skal ikke bestemme folks tannhelse, og tenner må regnes som en del av kroppen.

Et godt offentlig helsetilbud skal være tilgjengelig for folk over hele landet. Alle landets innbyggere skal ha rett på den samme gode helsehjelpen og ha et tilbud som møter folks behov. Det skal ikke være slik at noen ikke rekker frem til sykehus i tide, eller ikke får den hjelpen de trenger, fordi avstanden er for stor. Den norske velferdsstaten skal stille opp for deg uavhengig av bostedsadressen din.

Utbruddet av covid-19 ga samfunnet en viktig påminnelse om helsevesenets livsviktige rolle i det norske samfunnet. Et sterkt offentlig helsevesen er avgjørende for en god nasjonal beredskap. Uten landets helsepersonell hadde ikke samfunnet gått rundt, og det er derfor svært viktig at helsearbeiderens lønnsvilkår blir ivaretatt. De siste årene har lønnsforskjellene innenfor helsesektoren økt og bedre lønns- og arbeidsvilkår til helsepersonell må prioriteres.

2.3.6. Arbeidernes makt og trygghet på arbeidsplassen

F40

Linjenummer: 481-506

Type endring: Flytte.

Endring: Flytt nåværende delkapittel "2.3.6 Arbeidernes makt og trygghet på arbeidsplassen" til linjenr. 408 og blir delkapittel 2.3.3. De andre kapitlene endrer kapittelnr. i tråd med dette.

F41

Linjenummer 505

Type endring: Tillegg. Ny setning på slutten av avsnittet.

Endring: "AUF ser med stor bekymring på en utvikling hvor bedriftseierne sitter igjen med en større andel av bedriftenes overskudd. Lønnsgapet mellom norske bedriftsledere og arbeidstakere må tettes, og den raskt økende lederlønnsutviklinga bremses."

2.4. Demokrati og ytringsfrihet

2.4.1. Folkestyre

F42

Linjenummer: 552-556

Type endring: Endre til

Endring: "Det norske folk har gjennom en folkeavstemning sagt at monarki skal være Norges styreform. Det norske kongehuset er en institusjon som er samlende på tvers av religion, etnisitet og politisk standpunkt. I krisetider kan det være behov for en samlende figur som ikke tilhører et politisk parti, denne oppgaven mener AUF at kan fylles av kongehuset. Samtidig er AUF kritisk til kongefamiliens pengebruk og mener derfor apanasjen burde senkes."

DISSENS ved mindretallet Gaute Børstad Skjervø og Ingrid Tønseth Myhr

Linjenummer: 552-556

Type endring: Endre til. Beholde opprinnelig tekst i programmet.

Endringsforslag: "I vår styreform skal alle mennesker ha de samme mulighetene til å påvirke, utøve makt og ha ledende posisjoner. At makt går i arv strider mot grunntanken i sosialdemokratiet. Heller ikke symbolsk eller konstitusjonell makt skal gå i arv. Monarkiet er et eksempel på en samfunnsordning man blir født inn i og arver, og som må avskaffes."

2.4.2. Ytringsfrihet

F43

Linjenummer: 577

Type endring: Endre til.

Endring: erstatte "krenkende" med "truende"

F44

Linjenummer: 577-578

Type endring: Stryke

Endring: Stryk setning etter "...krenkende ytringer...".

F45

Linjenummer: 581-585

Type endring: Endre til. Fra og med "Videre har...."

Endring: "I samfunnsdebatten har deltakerne, mediene og politikerne et ansvar for ytringene som presenteres og fremheves. Ord har betydning, og ord har konsekvenser. Det demokratiske ytringsfrihetsvernet skal stå sterkt, og kun stoppes der ytringene går fra å være legitime meningsytringer til å bli hatefulle eller truende uttalelser. Politikere og meningsbærende aktører i det offentlige ordsiftet har et særlig ansvar for sine egne ytringer. I tilfeller der ytringene bryter norsk lov, har myndighetene og domstolene et viktig ansvar for å sanksjonere mot lovbrøtterne for å sikre utsatte personers rett til å delta i

ordskiftet. Organisasjoner som fremmer eller legger til rette for diskriminering og- eller rasisme må ikke under noen omstendighet motta støtte eller bevilgninger fra det offentlige.”

2.5. Klima

F46

Linjenummer: 591

Type endring: Tillegg.

Endring: “..., og der vi overleverer jorda i en bedre forfatning enn da vi overtok den.”

2.5.1. Klimakamp

F47

Linjenummer: 600-604

Type endring: Endre til og tillegg. Nytt delkapittel etter “... ren luft.”

Endring: “2.5.2. Internasjonal klimakamp. I kampen mot klimakrisa må Norge gå foran på den internasjonale arenaen. Samtidig er det en viktig erkjennelse at klimakamp er et internasjonalt spørsmål. Alle land bærer ansvar for å redusere egne utslipp og bidra til en vridning fra den ikke-fornybare økonomien til en mer bærekraftig økonomi. Det er avgjørende at verdens land følger forpliktelsene i Paris-avtalen, og det skal ikke lønne seg å unndra seg sin del av ansvaret i den internasjonale klimadugnaden. Det er også viktig å minnes om at høyt utviklede industriland bærer et særskilt ansvar for å bidra til å redusere eget forbruk og egne utslipp. De rikeste landene må bidra mer med klimafinansiering, og må holdes ansvarlig for både egenproduserte og importerte utslipp som rammer land i det globale sør hardest.”

2.5.2. Fellesskapets ressurser

2.5.3. Rettferdig omstilling og grønn vekst

2.5.4. Naturens balansepunkt

DISSENS ved mindretallet Embla Sofie K. Sørensen og Christian Hetty

Linjenummer: 628-629

Type endring: Endre til. Fra og med “I spenningsfeltet...”

Endring: “I tilfeller der det oppstår konflikt mellom naturvern og næringsvirksomhet, mener AUF at næring skal ha høy prioritet.”

2.6. Internasjonalt

2.6.1. Norges rolle i verden

2.6.2. Handel

F48

Linjenummer: 666

Type endring: Tillegg. Nye setninger.

Endring: "Gjennom å være eiere av Statens Pensjonsfond Utland (Oljefondet) har Norge et særskilt ansvar for at dette investeres i tråd med etisk forsvarlige standarder. Oljefondets investeringer må være i tråd med Paris-avtalens forpliktelser, ikke bidra til undertrykkelse i form av investeringer i våpen- og overvåkningsteknologi eller støtte oppunder myndigheters undertrykking av egen befolkning."

2.6.3. Krig og konflikt

F49

Linjenummer: 670

Type endring: Stryke.

Endring: Stryke "opp i"

2.6.4. Bekjempelse av urettferdighet

F50

Linjenummer: 692

Type endring: Stryke.

Endring: stryk "...basert på etnisitet, religion, legning eller kjønn er en kamp som..."

F51

Linjenummer: 693

Type endring: Tillegg. Legge til før "Mange mennesker..."

Endring: "En urettferdig og utrygg verdenssituasjon fører til at alt for..."

F52

Linjenummer: 694

Type endring: Tillegg. Nye setninger etter "...liv."

Endring: "For mennesker hvis eneste mulighet til trygghet og frihet er gjennom flukt, er det avgjørende at det finnes gode og solidariske internasjonale asylløsninger. AUF vil verne om asylinstituttet og menneskerettigheten å søke asyl."

F53

Linjenummer: 694-700

Type endring: Flytte. Lage nytt avsnitt av eksisterende tekst.

Endring: Fra og med "Fordelingen av makt..."

3. VEIEN FRAM MOT 2035

F54

Linjenummer: 741-755

Type endring: Endre til.

Endring: "I årene frem mot 2035 vil verden vi lever i endre seg dramatisk. Hvordan samfunnet blir, bestemmes utifra de avgjørelsene vi tar i dag. De kommende årene skal verdenssamfunnet kutte halvparten av verdens samlede klimagassutslipp, holde folk i jobb, redusere ulikhet og skape en trygg verden hvor alle mennesker lever i frihet. Skal vi få til dette er vi avhengig av sterke folkelige bevegelser og et velfungerende demokrati. Krig, konflikt, okkupasjon, tyranni og ekstremisme vil ødelegge for målet om bedre verden, og må bekjempes.

For AUF er sosialdemokratiet overbygget som skal løse de oppgavene verden står overfor nasjonalt og globalt, og som skal være motgifta mot verdens negative drivkrefter.

Sosialdemokratiet skal være det politiske verktøyet for bevegelsene som former framtida, utifra en idé om størst mulig frihet til hver enkelt- i et sterkt fellesskap med plass til alle.

Ingen generasjoner før oss har hatt like store muligheter til å løse verdens utfordringer som vår. Vi har mer rikdom, teknologi og kunnskap enn noen gang tidligere. Det er opp til oss hvordan vi vil bruke og fordele ressursene som dette gir og hvilken vilje vi har til å skape velferd for alle, i et samfunn der klodens tåleevne går foran kapitalistisk vekst.

For at alle mennesker skal få muligheten til å bli den beste utgaven av seg selv og til å bidra i fellesskapet, må omfordeling av eiendom, formue og ressurser gis høy prioritet. De rikeste blant oss må betale mer, slik at alle kan få like muligheter. En omfordelende skattepolitikk må i norsk kontekst sikres for å finansiere velferdsstatens neste steg og bremse den økende ulikheten. Også internasjonalt må skattepolitikken innrettes slik at evigvarende akkumulering av enorme mengder kapital ikke er mulig, men kommer hele det internasjonale samfunnet til gode.

Politisk styring både nasjonalt og internasjonalt er avgjørende for å nå AUFs mål om en bedre verden. Gjennom sosialdemokratiet kan vi nå våre mål om et mer bærekraftig og rettferdig samfunn. I dette samfunnet vil rettferdig omstilling og redusert ulikhet gå hånd i hånd, og menneskene får ta del i sterke, demokratiske fellesskap.

3.1. Ren natur og klimavennlig framtid

F55 (OBS henger sammen med dissensen)

Linjenummer: 766

Type endring: Tillegg. Ny start på setninga.

Endring “Innen 2035 skal...”

F56

Linjenummer: 785

Type endring: Endre kulepunktet til.

Endring: “Gjennomføre en større jernbanereform der høyhastighetstog mellom de store norske og nordiske byene prioriteres, Nord-Norgebanen realiseres og alle norske jernbanestrekninger driftes i offentlig regi. I tillegg må det gjennomføres en elektrifiseringsreform av kortbanenettet i flytrafikken.

F57

Linjenummer: 790-793

Type endring: Endre kulepunktet til.

Endring: “ Staten skal føre en offensiv og bærekraftig klimapolitikk, blant annet gjennom å investere i karbonfangst og -lagring (CCS), hydrogen og havvind. I tråd med Paris-avtalens bestemmelser, skal Norge øke prisen på CO₂ til minimum 1250kr per tonn innen 2025, med en 10% økning per år etter dette. ”

F58

Linjenummer: 796

Type endring: Stryke.

Endring: stryke “som fisk”.

F59

Linjenummer 799-800

Type endring: Endre kulepunktet til.

Endring: “Norge skal innen 2035 bli verdensledende på sirkulærøkonomi. Som et ledd i denne transformasjonen må produsentansvarsordningen utvides nasjonalt og internasjonalt, med mål om at alle produkter omfattes av retursystemet.”

DISSENS ved mindretallet Embla S. K. Sørensen og Christian Hetty

Linjenummer: 803-808 og 766.

Type endring: Endre kulepunktet til. Og stryke “Innen 2035 skal...”

Endring: “Lage en opptrappingsplan for grønne arbeidsplasser som skal erstatte arbeidsplassene i olje- og gassnæringen, samt sikre inntektene til staten. Målet skal være at Norge innen 2050 skal bli både økonomisk og energimessig uavhengig av petroleum.”

3.2. Arbeid til alle i en grønn fremtid

F60

Linjenummer: 835

Type endring: Endre kulepunktet til.

Endring: "Innføre ungdomsgaranti opp til 35 år, for å sikre ungdom rett til jobb eller utdanning. Det skal samtidig legges til rette for at en kan studere og videreutdanne seg samtidig som man mottar dagpenger fra NAV."

F61

Linjenummer: 837

Type endring: Stryke

Endring: Stryke kulepunktet. Ivaretas i nytt kapittel 3.3.

F62

Linjenummer: 839

Type endring: Endre til.

Endring: "Styrke og videreutvikle arbeidsmiljøloven, prioritere bekjempelse av useriøse aktører i norsk arbeidsliv og innføre strengere sanksjoner mot de som bryter regler og lover for et anstendig arbeidsliv. Arbeidstilsynet må samtidig styrkes, og arbeidet mot svart arbeid og utnyttelse av arbeidstakere intensiveres."

F63

Linjenummer: 843-844

Type endring: stryke.

Endring: stryke kulepunktet. Intensjonen ivaretas i F60.

F64

Linjenummer: 848

Type endring: Tillegg. Nytt kulepunkt

Endring: "At eksport fra norsk fastlandsindustri økes med minimum 75% innen 2035."

F65

Linjenummer: 848

Type endring: Tillegg. Nytt kulepunkt

Endring: Gjennomføre en større heltidsreform i offentlig sektor for å forhindre ufrivillig deltid.

3.3. Rettferdig fordeling for alle

F66

Linjenummer: 849-876

Type endring: Endre til.

Endring: "3.3 Velferdsstatens neste steg

Historien om den norske velferdsstaten er en av sosialdemokratiets største suksesshistorier. Folketrygden, sterke offentlige velferdstjenester og den norske modellen har gjort Norge til verdens beste land å bo i. Likevel vet vi at altfor mange likevel ender opp med et liv i fattigdom, uten fullført utdanning eller fast jobb.

AUF mener tiden er inne for det neste store velferdsløftet. Dette innebærer at det norske samfunnet må legge til rette for at barns oppvekst i større grad preges av at alle får muligheten til å ta del i de viktigste fellesskapene. En av disse arenaene er barnehagen, der barn sosialiseres, lærer språket og lærer andre viktige ferdigheter. Innen 2035 skal alle barn få muligheten til å delta i dette fellesskapet, uavhengig av foreldrenes økonomi.

På samme måte mener AUF også at aktivitetsskolen (AKS) skal være et tilbud for alle, Ingen barn skal måtte gå hjem fra skolen alene mens deres venner får delta i fellesskapet gjennom AKS.

Idrett og kultur er kreative arenaer som fyller livene våre med innhold og mening. For mange er deltakelse i organisert idretts- og kulturtilbud en stor økonomisk kostnad, og mange barn ekskluderes dermed fra en viktig felleskapsarena. I 2035 skal arbeidet med å sikre alle barn muligheten til å oppleve og delta i kultur og idrett være påbegynt.

Den norske fellesskolen er det mest omfordelende tiltaket i den norske velferdsstaten. Den negative utviklinga med at et økende antall elever går på en privatskole skal stoppes. Alle skal ha muligheten til en god skolegang og deltakelse i skolens fellesskap.

Etter endt skolegang skal unge i Norge ha rett på god utdanning, enten det er på høyskole/universitetsnivå, i lære, eller innen høyere yrkesfaglig utdanning. Unge i Norge må også kunne etablere seg på et boligmarked der muligheten til å eie egen bolig går foran retten til å spekulere i svært økonomiske oppkjøp av boliger.

Økt skatt på formue og arv er omfordelende tiltak som også er gunstige for økonomien. Disse skatteinntektene vil også kunne bidra til å finansiere Norges neste store velferdsløft. I tillegg må en omfattende skatte- og avgiftsreform sikre at spekulasjon i bolig, næringsvirksomhet på bekostning av fellesskapets natur og høyt forbruk beskattes til det beste for fellesskapet.

Innen 2035 vil AUF:

- Gjennom en storstilt velferdsreform legge til rette for at alle barn i Norge skal få like muligheter i oppveksten. Dette inkluderer å fjerne egenbetalingen på plass i barnehage og AKS og på sikt fritidstilbud for barn .
- Gjennomføre en større skatte- og avgiftsreform med mål om å sikre et reelt progressivt skattesystem og dermed sikre at de med største formuer og inntekt bidrar mer til fellesskapet. Generasjonsskatt på arv, skatt på investeringsboliger og arealbeskatning på oppdrettselskaper må inkluderes i en slik reform.
- Sikre sterke offentlig-drevne velferdstjenester og innføre forbud mot profitt på velferd.
- Sikre alle barn og ungdommer tilgang på en god offentlig nærskole og hindre den negative utviklingen med frislipp av privatskoler.
- Øke kvaliteten i skolen gjennom en helhetlig skolehverdag med minst et gratis skolemåltid, mer fysisk aktivitet, skolehelsetjeneste tilstede hver dag, fritidstilbud, leksehjelp, dybdelæring og kreativitet.
- Sikre nok ressurser til å gjennomføre fagfornyelsen og modernisering av utdanningsutstyr.
- Sørge for at samfunnet sikrer nok læreplasser til alle kvalifiserte søkere, og gi disse rett på læreplass.
- Utvide og øke studiestøtten slik at flere kan være heltidsstudenter og at studiefinansieringen blir et reelt tiltak mot ulikhet
- Som et ledd i kampen for å sikre alle mennesker rett til egen bolig, innføre en tredje boligsektor, forsterke de boligpolitiske virkemidlene og sørge for flere veier til å eie egen bolig.
- Bevare og forsterke det sosiale sikkerhetsnettet for mennesker som rammes av arbeidsløshet, sykdom eller uførhet, samtidig som vi sørger for at flest mulig er i arbeid”

3.4. En tryggere, mer rettferdig demokratisk verden

F67

Linjenummer: 899

Type endring: Tillegg. Ny setning etter punktum.

Endring: “Norsk bistand skal innrettes etter FNs bærekraftsmål og tilpasses dagens og morgendagens utfordringer.”

F68

Linjenummer: 900

Type endring: Tillegg. Nye ord etter “....flyktninger ber om...”

Endring: “... og alltid jobbe for å sikre retten til asyl i Norge og utlandet.”

F69

Linjenummer: 903

Type endring: Tillegg. Ny setning etter "...i sikkerhetsrådet"

Endring: "... , effektivisere internasjonalt samarbeid for bekjempelse av ulikhet og klimaendringer, og sikre en mer bærekraftig finanseringsmodell."

Merknad: ingen dissens på linje 904-905.

F70

Linjenummer: 907-908

Type endring: Tillegg. Nye setninger etter punktum på 908.

Endring: "Norge skal være en pådriver for sanksjoner mot NATO-land som begår brudd på folkeretten. NATO skal også være en pådriver for internasjonal, multilateral nedrustning. Norge skal støtte opp under initiativet om en atomfri verden, og signere og ratifisere FN-traktaten om forbud mot atomvåpen."

DISSENS ved mindretallet Ingrid Tønseth Myhr

Linjenummer: 907-908

Type endring: Endre til. Endre de to første setningene i kulepunktet.

Endring: Endre fra "Norge skal være medlem av NATO. NATO må gå tilbake til å være en ren forsvarsallianse og gå vekk fra "out-of-area-operasjoner" endre til "AUF er prinsipiell motstander av norsk medlemskap i NATO, og mener at så lenge Norge er medlem skal vi bruke vårt medlemskap til å stille krav om at NATO opererer som en forsvarsallianse, ikke en angrepsallianse."

F71

Linjenummer: 909-912

Type endring: Endre kulepunktet til.

Endring: "Norge skal være en pådriver for internasjonalt press for å hjelpe mennesker som lever i ufrihet. Eksempler på dette kan være sivilbefolkningen i Swaziland og Kurdistan, våre kamerater i Palestina og Vest-Sahara som lider under folkerettsstridig okkupasjon og den undertrykte Uighurbefolkningen i Kina."

Merknad: ingen dissens på linje 917-920.

3.5. Feminisme og antirasisme

F72

Linjenummer: 935-966

Type endring: Endre til.

Endring: " 3.5. Feminisme og inkludering

I vårt samfunn skal ingen mennesker diskrimineres på bakgrunn av kjønn, seksualitet eller funksjonsnivå. Vår generasjon er avhengig av å ta et oppgjør med strukturer og holdninger som holder mennesker tilbake fra å leve gode og frie liv. Barrierene som hindrer mennesker å leve gode liv skal fjernes og samfunnsstrukturene som bidrar til å skape forskjeller, brytes ned.

Gjennom feministisk politikk finner vi virkemidlene til å løse likestillingsutfordringer, som lønnsforskjeller mellom kjønnene, kjønnsdelt arbeidsmarked og seksuell trakassering. Feminisme er vårt fremste virkemiddel for å skape frihet og like muligheter for alle. Sosialdemokratiet mener at kjønn du er født med aldri skal definere dine muligheter.

I dag lever alt for mange mennesker i ufrihet og blir begrenset av kulturer og strukturer. LHBTI+ -personer blir oftere utsatt for vold og i noen land er deres legning kriminalisert. Transpersoner er en av de gruppene i samfunnet som opplever mest urettferdighet på kroppen. Folk med nedsatt funksjonsevne ekskluderes fra dagligdagse aktiviteter fordi de har særskilte utfordringer. Sosialdemokratiet mener at ingen er fri før alle er fri.

Vår generasjon skal gi mennesker mulighet til å bryte ut av samfunnsnormer som begrenser dem. Det neste tiåret trenger vi et krafttak mot diskriminering som begrenser menneskers frihet. Gjennom å stå støtt ved våre verdier - frihet, solidaritet og likhet skal vi motkjempe hat, diskriminering og trusler og bygge et mer rettferdig samfunn.

Innen 2035 vil AUF:

- At kvinner verden over skal være frigjort, både i form av grunnleggende rettigheter, økonomisk selvstendighet og av enklere liv gjennom tilfredsstillende sanitærforhold, tilgang til prevensjonsmidler og utdanning.
- Avskaffe abortnemndene og utvide retten til selvbestemt abort til uke 18.
- At foreldrepermisjonen todeles og at far også skal ha selvstendig opptjeningsrett.
- Sette kvinnehelse og hvordan kjønnsforskjeller påvirker helsearbeidet høyere på dagsorden.
- Bruke kvotering for å få flere kvinner i lederstillinger og bedriftsstyrer.
- Satse på kompetanseheving i skolen knyttet til grensesetting, rettigheter, seksualitet, kjønns- og legningsmangfold, funksjonsevne, kjønnsidentitet, kommunikasjon, relasjoner og følelser samt at man gjennomfører "Rosa kompetanse" kurset for alle ansatte i offentlige institusjoner.
- At det innføres en samtykkelov slik at voldtekt defineres som ufrivillig seksuell omgang.
- Gjøre sanitetsprodukter, prevensjonsmidler og nødprevensjon gratis.
- Sikre rettsvern for transpersoner gjennom å innføre en egen klageinstans for kjønnskorrigerende behandling samt at dette behandlingstilbudet skal være spredt, og innføre en tredje juridisk kjønnskategori
- Mennesker med nedsatt funksjonsevne skal sikres like muligheter til å delta i samfunnet, gjennom at alle offentlige bygg skal være universelt utformet og ha lik tilgang til offentlig transport"

F73

Linjenummer: 958-959

Type endring: Stryke.

Endring: stryke kulepunktet. Ivaretatt i nytt kapittel 3.6. OBS. Dissensen flyttes også dit.

F74

Linjenummer: 965

Type endring: Stryke.

Endring: stryke kulepunktet. Ivaretatt i forslag F75.

F75

Linjenummer: 973

Type endring:

Endringsforslag: Nytt kapittel "3.6 Antirasisme og mangfold

Sentralt i sosialdemokratiets politikk, står forståelsen av at alle mennesker er like mye verdt. Alle mennesker er født med det samme ukrenkelige menneskeverdet, og skal ha rett på de samme mulighetene til å bli den beste utgaven av seg selv, skape seg et godt liv og leve i frihet. Dessverre vet vi at altfor mange mennesker opplever direkte eller indirekte ufrihet som følge av rasisme, diskriminering og hat.

AUF ser med stor bekymring på høyre-radikale og høyre-ekstreme ideer og bevegelsers fremvekst. Fascismens tilbakekomst utgjør en eksistensiell trussel mot demokratiet, men også mot enkeltmenneskers liv. Minoriteter må ha et særlig vern mot hat, trusler og vold fra ekstreme krefter, og det trengs en sterkere kollektiv innsats for å bekjempe trusselen fra ytre høyre.

Innen 2035 skal alle mennesker bli inkludert og være en del av samfunnet. Alle mennesker skal ha de samme mulighetene til å leve et godt liv uavhengig av bakgrunn. Mangfoldets egenverdi skal verdsettes, og menneskeverdet respekteres

Innen 2035 skal et nasjonalt oppgjør med de høyre-ekstreme ideene bak terrorangrepet 22. juli 2011 ha funnet sted. Ingen som sprer konspirasjonsteorier eller hatytringer mottar offentlig støtte- men møter offentlig fordømmelse og sterk nasjonal motstand på tvers av partipolitiske skillelinjer.

Norge skal i 2035 være et samfunn med sterke demokratiske rettigheter- og med sterkt vern av utsatte grupper. Alle skal ha muligheten til å utøve sine demokratiske rettigheter, og ingen skal trues til taushet. Diskriminering og rasisme skal ikke finne sted, og samfunnet skal praktisere en streng nulltoleranse for hatytringer, farlige konspirasjonsteorier og politisk ekstremisme.

Innen 2035 vil AUF:

- Bruke kvotering for å få flere med innvandrerbakgrunn inn i arbeidslivet og ledende posisjoner
- Forebygge og bekjempe ekstremisme og rasisme. Politiet må gis mer ressurser og tydeligere hjemler til å stoppe voldelige og ekstreme organisasjoner, og sikre at flere blir dømt for hatkriminalitet.
- Gjøre det lettere for asylsøkere å benytte utdanning og relevant yrkeserfaring for å raskt kunne komme ut i jobb.
- Forby kommersielle asylmottak og profitt i asylmottakene
- I større grad vektlegge hensynet til barns beste i en human og rettferdig asylpolitikk
- Sikre asylsøkere rett til arbeidstillatelse og tilgang på nødvendig helsehjelp
- Innføre foreldelsesfrist i asylsøknader og statsborgersskapssøknader
- Styrke politiets ressurser til å etterforske hatkriminalitet, herunder politiets hatkrimgruppe
- At arbeidet med et nasjonalt politisk oppgjør med ideene bak terrorangrepet 22. juli gis høy prioritet
- At det gis mer kunnskap og informasjon om hatefulle ytringer og rasismens konsekvenser gjennom skoleløpet. Myndighetene må ha et særskilt ansvar i arbeidet med å forebygge og motvirke radikaliserings.

DISSENS ved mindretallet Gaute B. Skjervø, Ingrid Tønseth Myhr og Fredrik Sørli

Linjenummer: kulepunkt nr. 2 i nytt kapittel 3.6.

Type endring: tillegg i starten på kulepunkt nr. 2

Endring: legge til før "forebygge": "Forby ekstreme og voldelige organisasjoner der det er klare og tungtveiende bevis for at de utgjør en trussel mot liv, helse eller rikets sikkerhet."

F76

Landsmøtet gir det nye sentralstyret fullmakt til å gjøre språklige endringer.